

Monumentnummer*: 521681

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 12 januari 2001
Kadaster deel/nr 82807/110

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Landgraaf		Landgraaf		Limburg			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Mijn Carlstraat	2			6372 VE	Landgraaf		
Honigmannstraat	10			6372 VJ	Landgraaf		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel
Landgraaf		B					386
Landgraaf		B					385

Omschrijving**

Inleiding

Dubbele mijnwerkerswoning in Lotharingse stijl, 1913, van het zogenoemde woningtype D. Deze woning van de woninggroep het Eikske flankiert aan de noordwestzijde de aansluiting van de Mijn Carlstraat op de Honigmannstraat. Het Eikske omvat 26 mijnwerkerswoningen, welke werden gebouwd in opdracht van de Maatschappij tot Exploitatie van Limburgsche Steenkoolmijnen Oranje Nassau te Heerlen. Het ontwerp van de woning werd gemaakt door het bouw bureau van deze particuliere mijnonderneming. In deze woninggroep zijn in totaal zes woningtypen vertegenwoordigd (typen A t/m F).

Beide panden werden omstreeks 1957 aan de zijgevel uitgebreid met een douche- en toiletvoorziening van één bouwlaag onder lessenaarsdak. Vanwege deze gestandaardiseerde uitbreidingen werden de oorspronkelijke entree van de woonhuizen en de buitendeuren van de bijkeukens aan het zicht onttrokken. De oorspronkelijke vrijstaande schuren met buitenprivaten werden eveneens omstreeks 1957 gesloopt. In de achtertuinen werden aan weerszijden van de perceelsgrenzen vrijstaande, gecombineerde schuren gebouwd.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De aan de zijgevels aangebouwde douche- en toiletvoorzieningen zijn voor de bescherming van ondergeschikt belang. **UITGESLOTEN** van bescherming zijn alle overige sedert 1913 gerealiseerde aan- en bijbouwen.

Omschrijving

Het oorspronkelijke bouwvolume van de dubbele mijnwerkerswoning werd gebouwd op een in hoofdvorm rechthoekige **PLATTEGROND**, aan weerszijden voorzien van een rechthoekig uitgebouwde bijkeuken. Het hoofdvolume telt een gedeeltelijke souterrainverdieping, anderhalve **BOUWLAAG**, alsmede een vliering. De bijkeukens aan weerszijden tellen één bouwlaag. Het hoofdvolume wordt gedekt door een **WOLFDAK**. Hierop zijn de verdiepingsvensters van de voor- en achtergevels onder een lessenaarsdak ingestoken. De wolfeinden bevinden zich boven de respectievelijke zijgevels. De uitgebouwde bijkeukens met de aangebouwde toilet- en douche-eenheden hebben een **LESSENAARSDAK**. Zowel wolf- als lessenaarsdaken van Honigmannstraat 10 en Mijn Carlstraat 2 zijn voorzien van betonpannen. Honigmannstraat 10 heeft nog een rode, keramische nokpion. De oorspronkelijke gecombineerde hoge schoorsteen op het achterdakvlak is vervangen door een gecementeerde nokschoorsteen. Beide oorspronkelijke, hoge schoorstenen op het voordakvlak zijn ingekort en vernieuwd. Bakgoten annex overstekken op houten consoles. De oorspronkelijke houten boeiboorden hebben een eenvoudige ornamentering, maar zijn bij het pand Honigmannstraat 10 grotendeels voorzien van kunststof schroten.

De woningen waren oorspronkelijk voorzien van segmentboogvormige houten **T-VENSTERS** (zowel enkelvoudig als dubbel) met ingedeelde bovenlichten en segmentboogvormige houten souterrainvensters. De oorspronkelijke, segmentboogvormige houten woonhuis**DEUREN** met verticaal ingedeelde bovenlichten in de zijgevels en de rechthoekige opgeklampte toegangsdeuren van de bijkeukens werden verwijderd vanwege de omstreeks 1957 gerealiseerde zijgevelaanbouwen. Honigmannstraat 10 is voorzien van houten vensterkozijnen en enkele rolluiken; Mijn Carlstraat 2 heeft zowel kunststof als houten vensterkozijnen en enkele rolluiken.

De woningen van het type D kenmerken zich in de oorspronkelijke situatie voor wat betreft de **MATERIAALTOEPASSING** door geprofileerde, gecementeerde gevelkaders: plinten, lisenen, kroonlijsten en getrapte frieslijsten. Tussen deze kaders bevinden verdiept geplaatste rode bakstenen gevelvelden met gecementeerde speklagen, aanzet- en sluitstenen en kaderornamenten. Boven de uit- en aanbouwen aan weerszijden van het hoofdvolume zijn de zijgevels voorzien van verticale gecementeerde banden.

Decoratief gecementeerde, rode bakstenen hoeklisenen met sierankers. De strekbogen van het pand Mijn Carlstraat 2 zijn wit gesausd. Metselwerk in Vlaams verband, oorspronkelijk met knip- en snijwerk in de voegen. Het metselwerk van Honigmannstraat 10 is gereinigd en opnieuw gevoegd. De bakstenen in de gevels van Mijn Carlstraat 2 zijn donkerrood gesausd en eveneens voorzien van nieuw voegwerk. Hardstenen vensterbankplaten, bakstenen vensterdorpels.

De **VOORGEVEL** van de dubbele mijnwerkerswoning Honigmannstraat 10 en Mijn Carlstraat 2 is symmetrisch ingedeeld. In de geprofileerde, gecementeerde plint hebben beide panden boven het souterrainvenster een segmentboogvormige rode bakstenen strek. Honigmannstraat 10 heeft een segmentboogvormig, verticaal ingedeeld houten souterrainvenster; Mijn Carlstraat 2 heeft een segmentboogvormig houten souterrainvenster met traliwerk.

In de eerste bouwlaag hebben beide panden een segmentboogvormig houten woonkamervenster met bovenlicht. Het vensterkozijn van Mijn Carlstraat 2 heeft een rolluik. Op de verdieping heeft Honigmannstraat 10 een rechthoekig houten venster met rolluik, Mijn Carlstraat 2 een rechthoekig kunststof vensterkozijn met rolluik. De **VOORGEVEL** van de uitgebouwde bijkeuken van Honigmannstraat 10 heeft een segmentboogvormig houten vensterkozijn met geel figuurglas, strek en rolluik. Mijn Carlstraat 2 heeft in de voorgevel van

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de bijkeuken een segmentboogvormig vensterkozijn met rolluik.

Het aanzicht van de ZIJGEVEL van Honigmannstraat 10 wordt in belangrijke mate bepaald door de uitgebreide bijkeuken van één bouwlaag onder lessenaarsdak. In de zijgevel van de oorspronkelijke bijkeuken bevindt zich een rechthoekig vensterkozijn met bakstenen vensterdorpel. De zijgevel van het hoofdvolume heeft in de eerste laag, achter de aangebouwde douche- en toileteenheid, een rechthoekig vensterkozijn onder een strek. De zijgevel is ter hoogte van de verdieping voorzien van verticale, gecementeerde banden in kettingmotief alsmede van een segmentboogvormig houten venster met bovenlicht, rolluik en hardstenen dorpelplaat. De ZIJGEVEL van Mijn Carlstraat 2 wordt gekenmerkt door een geheel gecementeerd oorspronkelijk bijkeukenvolume, waarin een verticaal ingedeeld vensterkozijn met rolluik en bakstenen vensterdorpel. Daarachter bevindt zich het aangebouwde douche- annex toiletvolume. De verdieping, met verticale en gecementeerde banden, heeft een segmentboogvormig kunststof venster met rolluik en hardstenen vensterbankplaat.

De ACHTERGEVELS van deze dubbele mijnwerkerswoning waren in de oorspronkelijke situatie voor wat betreft de indeling identiek aan de voorgevels. De achtergevel van Honigmannstraat 10 wordt in de eerste laag aan het zicht onttrokken door het in 1978 aangebouwde keukenvolume onder plat. De oorspronkelijke vensteropening in de achtergevel is doorgebroken als deuropening tussen hoofdvolume en aangebouwde keuken. Boven deze keukenaanbouw de onder een lessenaarsdak ingestoken kapel met rechthoekig houten vensterkozijn en rolluik.

Mijn Carlstraat 2 heeft in de eerste laag van de ACHTERGEVEL een niet-oorspronkelijke segmentboogvormige houten buitendeur met zijlicht, bovenlicht en rolluik. Daartoe is de onderdorpel van het oorspronkelijke vensterkozijn ten dele uitgebroken. Witte strekboog met gecementeerde aanzet- en sluitstenen. In de kapel op de verdieping een rechthoekig, kunststof vensterkozijn met rolluik en hardstenen vensterbankplaat.

Het pand Honigmannstraat 10 is voor wat betreft de indeling van het INTERIEUR van het hoofdvolume nagenoeg in tact bewaard gebleven: enkel de deurkozijnen in de gang, aan weerszijden achter de oorspronkelijke entree, zijn verwijderd. De deuropeningen zijn ongewijzigd bewaard gebleven.

In het pand Mijn Carlstraat 2 is de interieurindeling, behoudens de verwijderde wand tussen voorkamer en bijkeuken, niet gewijzigd.

Waardering

De mijnwerkerswoningen van het Eikske zijn van cultuurhistorische waarde en vertegenwoordigen nationaal belang als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling van de mijnstreek sedert het laatste decennium van de 19de eeuw en als specimina van een woonhuistype met een aanzienlijke innovatief karakter. De mijnwerkerswoningen van het Eikske zijn van belang als bijzondere vorm van huisvesting van mijnpersoneel.

De woningen zijn van architectuurhistorische waarde vanwege de toepassing van de Lotharingse bouwstijl, vanwege de betrokkenheid van het bouw bureau van de Maatschappij tot Exploitatie van Limburgsche Steenkoolmijnen Oranje Nassau bij het ontwerp, de esthetische kwaliteit als ook vanwege de bijzondere materiaaltoepassing en ornamentiek.

De dubbele woning Honigmannstraat 10/Mijn Carlstraat 2 vormt een belangrijk onderdeel van de woninggroep het Eikske en is vanwege deze situering verbonden met de ontwikkeling van de streek sedert de grootschalige exploitatie van steenkoolmijnen. Beide

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

panden zijn van belang voor het aanzien van zowel de wijk als de gemeente.

De dubbele mijnwerkerswoning is in redelijke mate gaaf bewaard gebleven en van belang voor zowel de structurele als visuele gaafheid van de gehele woninggroep.

De mijnwerkerswoningen van het Eikske beschikken in nationaal perspectief over een zeer hoge architectuurhistorische, typologische en functionele zeldzaamheidswaarde.

Hoofdcategorie	Subcategorie	Functie
Woningen en woningbouwcomplexen	Bedrijfs-, fabriekswoning	Mijnwerkerswoningen